

[Axel B. Lange.]

Offentlig Priskontrol har været forsøgt i Aarhundreder under mange forskellige Former, og man har aldrig været i Stand til at finde en Ordning, som betød en virkelig Løsning af Problemet; man har maattet nøjes med smaa og tvivlsomme Resultater. Jeg betragter derfor nærmest Forslaget ud fra det Synspunkt, at det er et nødvendigt Onde, idet jeg erkender Nødvendigheden af i den nuværende Situation at kunne gribe ind over for Urimeligheder, som vil forekomme, naar Prisdannelsen ikke kan ske paa naturlig Maade, fordi Varebeholdningerne svinder ind, enten fordi Tilgangen er for lille i Forhold til Forbruget, eller fordi der overhovedet ikke kommer Tilførsler af nye Varer.

Jeg tror, at Formaålet med Priskontrol nærmest maa være at advare mod, at der sker urimelige Ting, da man altid vil være paa gyngende Grund, naar man gennem Administrationen skal fastslaa, hvad der er en rimelig Pris. Det er i øvrigt mindre selve Lovens Bestemmelser end den Maade, de bliver administreret paa, som er det afgørende, og jeg maa naturligvis ønske, at der handles paa en hensyntagende Maade over for Erhvervslivet, selv om jeg ikke vil benægte, at det er nødvendigt at tage med en fast Haand paa Tingene. Dog kan jeg ikke bifalde det Program, Nationalbankdirektør Bramsnæs opstillede for en Tid siden, da han sagde, at Priskontrolten hellere maatte være uretfærdig end blødsøden. Efter denne Regel vil Opgaven maaske ikke være saa vanskelig, men efter min Mening maa Maalet være, at Priskontrolten hverken virker blødsødent eller uretfærdigt. Opgaven bliver naturligvis saa noget vanskeligere, men det er jo egentlig heller ikke Meningen at give Priskontrolraadet en let Opgave.

Nu har jeg ikke megen Tro til, at det vil være muligt at undgaa Uretfærdigheder, og jeg tror, der allerede er begaaet adskillige. Den ærede Ordfører for Socialdemokratiet har nævnt et Eksempel, og der vilde kunne nævnes andre. Jeg tror ikke, at man i de Tilfælde, hvor man har været uretfærdig, har villet være det, naturligvis ikke. Hvor Resultaterne har været uretfærdige, er det særlig Detailhandlerstanden, der er blevet ramt. Dette beklager jeg i høj Grad, fordi der netop inden for Detailhandlerstanden er mange, som i Forvejen er særdeles haardt ramt, bl. a. ved stærk Nedgang i Omsætningen, fordi de efterhaanden ingen Varer faar at handle med. Jeg vil derfor meget henstille, at man ikke

gaar haardere frem over for disse end allerhøjest nødvendigt.

Selv om man erkender, som jeg altsaa gør, at Priskontrolten i den nuværende Situation er nødvendig, maa man dog ikke være blind for, at den indirekte kan have skadelige Følger. Vi er vel alle enige om, at det havde været ønskeligt, om vi i højere Grad havde kunnet undgaa større Forskydninger i Prisniveauet, end Tilfældet har været, selv om vor Bedømmelse af Forholdet naturligvis vil være forskellig med Hensyn til de Varer, vi har at sælge, og de Varer, vi er Købere af; man vil vist meget let opleve, at en Mand synes, der er gaaet for haardt frem med Hensyn til de Varer, han selv har til Salg, medens han synes, der bliver taget alt for blidt, naar det gælder Varer, han skal købe. Dette er vist menneskeligt, og det vil man sikkert kunne opleve i mange Tilfælde. Dog maa man ikke glemme, at en Prisstigning ikke altid betyder noget skadeligt. Under normale Forhold har en Prisstigning sin Mission: at nedsætte Efterspørgselen og fremme Produktionen, og derved igen skabe den nødvendige Ligevægt. Og i en Tid, hvor det baade af Hensyn til Beskæftigelsen og for Befolkningens Skyld er meget nødvendigt, at der skabes noget nyt, vil en skarp Priskontrol let kunne virke dødbringende for Initiativet. Der sættes nu aldrig, eller i hvert Fald yderst sjældent, noget nyt i Gang, hvis der ikke er Mennesker, som tror, at der heri ligger en Chance, hvis de ikke øjner en Mulighed for at tjene noget. Det er ikke altid givet, at den Chance, de tror paa, vil vise sig at være til Stede, men dette, at de tror der er Muligheder, er nu engang nødvendigt for, at man vil vove den Risiko at sætte noget nyt i Gang. Det er derfor, man efter min Mening ogsaa paa dette Omraade maa optræde med Varsomhed.

I øvrigt skal jeg ikke gaa ind paa Enkeltheder. Lovforslaget adskiller sig jo kun paa et enkelt Omraade fra den Lov, vi har, og det væsentligste er, mener jeg, at den Lov, vi nu skal vedtage, bliver administreret paa en saadan Maade, at man undgaar, at der sker helt urimelige Ting, og paa den anden Side søger saa vidt muligt at værne Erhvervslivet, saa det ikke blot kan eksistere, men ogsaa have Mulighed for at opfylde sin Opgave. Hermed skal jeg anbefale Lovforslaget til hurtig og velvillig Behandling.

Axel Christensen: Siden vi sidst behandlede Loven om Priser, er Priserne paa mange Omraader steget. Det gælder ikke